

Cena 1'50 din. — Uvertira Kosovo za glasorir (4°. 11 str.). Cena 2'50 din. — »Osam srpskih pesama« za en glas in spremljanje klavirja. (4°. 33 str.). Cena 5 din. — »Srpska narodna himna« (4°. 3 str.). Cena 2 din. Poslednia kompozicija je svojina kompoziterjeva.

Ruska tragedka Marija Gavriilovna Savina. Kolikor je nam znano, se ruski gledališki umetniki še niso mnogo kazali zapadnemu svetu. Nastop petrograjske dvorne heroine Savine in njenih tovarišev v Berlinu in Pragi je bržkone izmed prvih gostovanj ruskih igravcev na tujih tleh. Recimo takoj, da se je to podjetje zelo posrečilo. Nastop ruske družbe je vredno zabeležiti kot imeniten dogodek v gledaliških letopisih omenjenih mest. Brlinsko in praško občinstvo, ki pozna Elconoro Duse, Saro Bernhardt in druge zvezde prve velikosti, je pač strmelo, ko je gledalo na odru nedosežno umetnico z daljnega iztoka, o kateri še ni bilo vedelo ničesar.

V Pragi so nastopili Rusi sredi aprila t. l. Dasi so prihajale iz Berlina zelo ugodne in laskave vesti o uspehih ruskih igravcev, smo vendar mislili, da je dober del navdušenja, s katerim so jih v Pragi sprejeli takoj ob prvem nastopu, pripisovati narodni naklonjenosti. Tembolj nas je veselilo, ko smo se preverili, da so ruski gostje zgolj kot umetniki pošteno zaslužili podane jim lovorike. Uprizorili so v Pragi tri igre, med katerimi sta bili dve izvorni ruski — Suvorinova »Tatjana Rjepina« in Spažinskega »Gospa majorka« — in pa naša stara znanka »Dama s kamelijami«. Škoda, da nismo videli baš ruskih dveh, kateri bi nas bili pač bolj zanimati, in v katerih so se gostje brez dvoma posebno izkazovali. Ali tudi z »Damo s kamelijami« — ki smo jo videli že tolikrat, na toliko krajih in v toliko jezikih, dobro, srednje in slabo igrano — smo bili to pot vsled izborne uprizoritve zadovoljni kakor nikoli poprej. Tudi v tej igri, ki ima sicer samo dve večji ulogi, nam je bila dana prilika, da smo presodili zmožnosti predstavljavcev in spoznali, do katere višine se je vzpela reproduktivna gledališka umetnost na Ruskem. — Marija Gavriilovna Savina nam ostane v neizbrisnem spominu kot umetnica redke razumnosti in čistega okusa, umetnica, ki igra sicer realistično, istinito, toda ne prestopa tiste meje, pri kateri se realizem stopnjuje do naturalizma, ki pretirava učinku na ljubo. Savina se ne meni za efekte in ne išče v značajih »novih nuances«; ona igra svoje junakinje naravno in preprosto ter izkuša pogoditi značaj, kakršnega si je mislil pisatelj, ne da bi polagala v ulogo zanimivih podrobnosti. Njeno kretanje in govorjenje ostaja v mejah plemenite zmernosti. Brez silne gestikulacije in povzdigovanja glasu izraža notranje viharje pogosto samo z mimiko svojega zgovornega obraza. V njenih divnih očeh se odsvita vse, kar se godi v njenem srcu. Razume se, da zna Savina tudi mojstrsko umirati kakor katerakoli velika umetnica na odru, morda bolje in lepše, ker ne hlasta po naturalističnih učinkih in ne muči gledavčevih živcev. Narava in preprostost vodita njeno visoko umetnost. In v tem je, rekel bi, v nekakem soglasju s svojimi velikimi rojaki, ki po istih načelih ustvarjajo umotvore na slovstvenem polju.

Tudi v tem kaže Savina svoj pravi umetniški okus, da si jemlje odlične igravce na pot kakor nobena druga zvezda na gledališkem nebu. Savinin ensemble šteje kolikor članov toliko umetnikov. Skupno igranje ruskih gostov v »Dami s kamelijami« je vzorno. Vidi se, da vsak razume pomen svoje vloge za celotni vtisk predstavljanega dejanja. Tudi male ulogice so premišljene in poverjene dobrim močem. Kakor Savina sama, se drže tudi njeni tovariši pre-

proste naravnosti in zmernosti. Ne samo Savina, tudi njeni tovariši in tovarišice: Gorev, Apollonskij, Stravinskaja i. dr. so na čast ruski umetnosti in širijo pred zapadnim svetom slavo ruskega imena. Kolikor se da presojati po teh njenih zastopnikih, je dramska umetnost pri Rusih na zelo visoki stopinji. Savino smemo prištevati največjim gledališkim umetnicam sedanje dobe. Ona in njeni tovariši so dokazali v Berlinu in Pragi, da se sme rusko dvorno gledališče Aleksandrino v Petrogradu vrstiti med najboljše prizorišča v Evropi, kakršni sta »Comédie Française« v Parizu in »Burgtheater« na Dunaju.

Fr. Svetič.

Oesterreichische Bibliographie, herausgeg. vom Verein der österr.-ung. Buchhändler. Wien 1899. Erscheint wöchentlich.

Avstrija ni imela doslej nikake bibliografije, izhajajoče v kratkih obrokih, marveč je bila navezana na slične objave v Nemčiji, ki se kolikor toliko ozirajo tudi na avstrijska (seveda samo nemška) dela. Nujno je bilo torej treba bibliografije, kakršna je zgoraj omenjena. Ta bo nemara sčasoma zaprla to veliko vrzel na knjigotržnem polju v Avstriji.

Podjetje je za zdaj, kakor čitamo v uvodu I. zvezka, še »poskus«; ali se realizuje ali ne, je odvisno od zanimanja, ozir. podpore, katero najde. — Slovenci želimo še posebej poskusu dobrega uspeha; v uvodu, na strani VI., je namreč pripomnjeno, da bi se to podjetje, ki je kot »poskus« omejeno na avstrijsko-nemške knjige, ako bode uspevalo, raztegnilo tudi na druge avstrijske jezike, med njimi na slovenskega, da se le pokrijejo stroški s podporami in naročbo. — Kolikor mi je znano, so se pogajanja glede slovenščine že nekoliko vršila, in pričakovati je, da prične v doglednem času izhajati slovenska bibliografija, sicer ne vsak teden, ali vsaj večkrat na leto. — Lahko se je veselimo, ker bo, kakor kažejo dosedanje številke nemškega oddelka, izborna urejena.

Da je tak seznam knjig važen in tudi za nas Slovence potreben, mi pač ni treba poudarjati. Res nam podaje »Slovenska Matica« vsako leto popolno bibliografijo slovensko, toda ta je retrospektivna; ima sicer zgodovinsko vrednost in je porabna za statistiko, ni pa — po značaju publikacije — umerjena za vsakdanje potrebe. — Časniki in časopisi res tudi prinašajo književne novosti, toda taka oznanila so, ne glede na to, da so enostranska in nepopolna, samo »disiecta membra«, katera bi bilo treba zbirati v posebna kazala. Kdo pa ima za to časa, in kdo bo pri vsaki objavi mislil na to? Ali kaj, če se kaka številka zamakne? — Vsi ti nedostatki se odpravijo z nameravano bibliografijo, katero si omisli vsak Slovenec, ki ljubi slovensko knjigo — to pa mora vsak zaveden Slovenec.

Dr. Jos. Tomišek.

O knjigah Slovenske Matice in o Slovenskem pravopisu Levčevem že začeta članka bomo nadaljevali v prihodnji številki. — Čitali smo že ugovore zoper članek o Slovenski Matici, a ti ugovori nas nikakor niso preuverili o naši nevihravi sodbi. V nadaljevanju poudarimo še bolj svoje nazore in jih trdno podkrepimo, bodisi ljubo ali neljubo nekaterim gospodom, ki so vedoma ali nevedoma neki coklasti kliki na ljubo tako strašno konservativni v tem, kar ni dobro, primerno in koristno slovenskemu narodu.

